
FĂURITORII UNIRII ÎN COLECȚIILE MUZEULUI NAȚIONAL DE ISTORIE A MOLDOVEI: CONSTANTIN STERE

Vera Stavilă

Cuvinte-cheie: Basarabia, Sfatul Țării, deputat, unire, patrimoniu.

Marea Unire de la 1918 a fost împlinită de mari oameni politici, care au avut curaj, dârzenie și demnitate. Printre aceștia s-a remarcat și Constantin Stere, personalitate complexă, jurist, profesor universitar, fondator de revistă, scriitor și om politic, supranumit „Marele Apostol al Unirii”, care a reprezentat o întruchipare a idealului național al Unirii Basarabiei cu România. A făcut parte din Partidul Liberal, a înființat Partidul Țărănesc, a luptat pentru organizarea politică a țărănimii. A militat pentru împlinirea reformei agrare și pentru votul universal. Constantin Stere considera că țărănimea este factorul fundamental al progresului social. Acest crez a stat la baza ideologiei poporaniste, lansată de el la sfârșitul sec. al XIX-lea, rămânând credincios acestui ideal până la sfârșitul vieții. Despre viața și activitatea acestei ilustre personalități mărturisește o valoroasă colecție de fotografii, cărți și obiecte personale din patrimoniul Muzeului Național de Istorie a Moldovei. Aceasta se referă la perioada studiilor la Facultatea de Drept a Universității din Iași, apoi la activitatea desfășurată în calitate de profesor și rector al acestei instituții de învățământ, activitatea publicistică, de fondator și conducător al revistei „Viața Românească” etc.

Născut la Ciripcău, jud. Soroca, la 1 iunie 1865, și-a petrecut primii ani din viață alături de familie. Anii de școală, de liceu l-au dus către Chișinău și Odesa. Fiind atras de științele umaniste, de ziaristică, de filozofie, cunoscând îndeaproape realitățile Basarabiei, încorporată în imperiul țarist și rusificarea continuă a poporului, atras de anarhism, și de narodnicism, C. Stere intră în conflict cu autoritățile rusești. Pentru participare la mișcarea revoluționară narodnicistă, a fost condamnat de autoritățile țariste la ani grei de închisoare și surghiun în Siberia. Pușcăriia din Chișinău a fost prima lui experiență de deținut. A fost arestat în primăvara anului 1884, fiind elev la gimnaziul

1. Foto. C. Stere (1865-1936) jurist, profesor universitar, fondator de revistă, scriitor și om politic.

nr. 1 de băieți din Chișinău, chiar în timpul examenelor de absolvire. A fost închis la Odesa, apoi transferat la Moscova și în final a ajuns deportat politic în Siberia, pe malul râului Obi. Izolat de lume într-un sat, primește pachete cu cărți și alimente de la părinți și prieteni. Alături de alți deportați, elevi, studenți, doctori, avocați, ingineri C. Stere se implică în organizarea unei Universități Populare, unde se țin prelegeri, despre viața politică, istorie, filozofie, artă și astronomie.

După șase ani de surghiun se întoarce în Basarabia. În 1892 se stabilește în România, la Iași. Se înscrie la facultatea de drept a Universității pe care o absolvește în 1895¹. La începutul anului 1896 își aduce familia, soția Maria (1866-1946)², cu care se căsătorește în 1885, în surghiun, și cei doi copii, Roman (1886) și Gheorghe (Gicu) (1893).

La 14 martie 1901 C. Stere este numit profesor suplinitor la Catedra de Drept Administrativ și Constituțional a Facultății de Drept a Universității din Iași. Iar în 1903 devine profesor titular. Popularitatea lui C. Stere în rândul profesorilor

¹ MNIM, FA-8370-1.

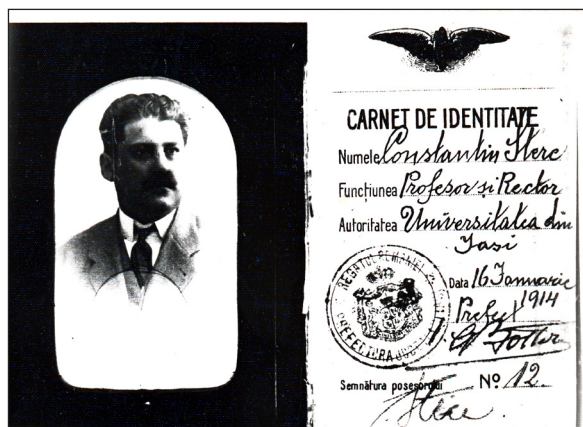
² MNIM, FA-8370-11.

2. Foto. C. Stere după sosirea din deportare, student la Facultatea de Drept a Universității din Iași, 1893.

3. Foto. Maria Grosu (1866-1946), soția lui C. Stere, 1893.

4. Carnet de identitate. C. Stere, profesor și rector al Universității din Iași, 1914.

Universității din Iași, prestigiul de care se bucura în viața științifică și culturală a țării au determinat ca în 1913 să fie ales rector al Universității din Iași³. C. Stere și-a adus o contribuție importantă la formarea și educarea tinerilor din Basarabia și Bucovina și trimiterea lor înapoi în teritoriile ocupate de Rusia țaristă, pentru a desfășura o activitate coordonată și bine formată, de afirmare a idealurilor naționale.

C. Stere a desfășurat timp de 40 de ani o activitate publicistică remarcabilă. Dar meritul său în acest domeniu este cel de fondator și conducător al revistei *Viața Românească*, revistă literară și științifică, care a apărut de la 6 martie 1906⁴ până în august 1916 și din septembrie 1920 până

în septembrie 1940, inițial la Iași⁵, iar din 1930 la București. Revista dezbătea problemele sociale și naționale ale epocii de pe poziții poporaniste. A promovat în special creația de orientare realistă. Cu ajutorul lui C. Stere, la Chișinău, apare primul număr al ziarului *Basarabia* la 24 mai 1906, prima publicație periodică în limba română (cu caractere chirilice), în *Basarabia*.

La revista *Viața Românească* a mai colaborat scriitorul și publicistul Spiridon Popescu (1864-1933), fiind coleg cu C. Stere la „Evenimentul Literar” și susținând aceleași idei poporaniste. Între aceste două familii se leagă o prietenie. Despre acest lucru ne mărturisesc câteva imagini fotografice păstrate în colecție⁶.

În anul 1916 C. Stere demisionează din funcția de rector al Universității din Iași și pleacă la București. La 22 martie 1918 revine la Iași și participă la întâlnirile cu delegația basarabeană venită să discute condițiile Unirii provinciei dintre Prut și Nistru cu România. La inițiativa primului ministru al României A. Marghiloman, la 24 martie 1918 C. Stere vine la Chișinău, doar pentru o lună și jumătate, dar aceasta a fost suficient pentru a schimba radical destinul Basarabiei. După cum scrie martorul acelor evenimente, D. Bogos, „rolul lui C. Stere în acea situație de extremă tensiune, a fost decisiv. Doar în câteva zile, a avut mai multe întâlniri cu reprezentanți de diferite etnii și categorii sociale, discuții axate pe marginea destinului Basarabiei. În seara zilei de 24 martie în localul

³ MNIM, FA-8370-14.

⁴ MNIM, FA-8370-33.

⁵ MNIM, FA-8370-25.

⁶ MNIM, FA-8370-6, 12.

societății „Făclia” s-a dat un banchet în onoarea lui C. Stere, la care au fost invitați reprezentanți ai fracțiunii țărănești și ai altor minorități. A fost un praznic, a fost un delir când vorbea C. Stere, cu o voce fermă hotărâtoare, cu o logică de fier, explica lui V. Țiganco necesitatea actului Unirii. Clipe înălțătoare, clipe mărețe, care nu se vor uita nici odată în viață. Numai în două zile C. Stere a participat la 26 de consfățuiri în care a demonstrat necesitatea Unirii Basarabiei cu România. A reușit să explice argumentat deputaților, în parte, moldoveni, dar și celor din grupul minoritar, necesitatea, oportunitatea și legitimitatea Unirii Basarabiei cu România, determinând astfel votul favorabil al Sfatului Țării în chestiunea Unirea Basarabiei cu Regatul României” (Bogos 1998, 168).

Este ales în calitate de deputat, în plenul ședinței Sfatului Țării din 27 martie 1918, în semn de grațitudine pentru activitatea și opera sa națională și politică, în afara schemei de repartizare a locurilor de deputat, aprobate în ședința Biroului de organizare a Sfatului Țării din 6 noiembrie 1917, fiind singurul deputat care reprezenta emigrația basarabeană din Regatul României. Dar activitatea lui C. Stere nu s-a limitat numai la redactarea Actului Unirii. În perioada 2 aprilie - 25 noiembrie 1918 a deținut funcția de președinte al Sfatului Țării, după alegerea lui Ion Inculeț ministru delegat din partea Basarabiei în Consiliul de Miniștri al României.

Înfrângerile suferite de Puterile Centrale pe front, duc la căderea Guvernului Conservator și încep necazurile pentru C. Stere. Își dă demisia din funcția de președinte al Sfatului Țării, printr-o scrisoare, adresată lui P. Halippa: „Domnule Halippa! Întrucât circumstanțele mă lipsesc de posibilitatea de a participa la lucrările Parlamentului, Vă rog să anunțați despre demisia mea. Am acceptat greua povară a funcției de președinte în momentul în care credeam că voi fi de folos țării. Sunt recunoscător pentru onoarea de a fi fost ales unanim și vă rog să primiți asigurarea mea că mă voi considera fericit să mă aflu în serviciul patriei natale în calitate de cetățean obișnuit” (Țurcanu, Papuc 2017, 117).

Ulterior este suspendat din învățământul superior, este arestat, apoi eliberat. Atacat permanent în Parlament și în presă C. Stere nu renunță la viața politică. Este ales, în repetate rânduri, deputat în Parlamentul României, din partea județelor Soroca, Orhei, Ismail, Cetatea Albă. Devine liderul grupului independent al parlamentarilor basarabeni.

5. Foto. Edificiul redacției revistei *Viața Românească* din Iași, 1906.

6. Foto. C. Stere, G. Ibrăileanu și I. Botez – membri ai grupului redacțional al revistei ieșene *Viața Românească*, 1906.

7. Foto. C. Stere și S. Popescu, împreună cu familiile la Văratec, 1900

8. Foto. Maria Stere cu fiul Roman (în dreapta) și o parte a familiei scriitorului S. Popescu (nedatat).

Va contribui la înființarea unor noi partide, precum Partidul Țărănist Democrat și mai apoi Partidul Radical Țărănist. La începutul anilor '20 ai sec. XX C. Stere se axează pe activitatea publicistică. În 1921 la Editura *Viața Românească* din Iași apare cartea *În literatură*⁷. În acest volum sunt incluse câteva din schițele literare, care au apărut pe vremuri sub pseudonimul C. Șarcăleanu, în *Evenimentul Literar* și în *Viața Românească*. Este cel mai cunoscut pseudonim sub care obișnuia să publice C. Stere, în diferite reviste, articolele literare. Cartea are 179 de pagini, prefață și cuprins. A intrat în Patrimoniul MNIM în 1991, prin donație. Puțină lume cunoaște că studiul critic *Cântarea pătimirii noastre* – articol de consacrare a poetului O. Goga a fost scris la Chișinău, în hotelul Londra, unde obișnuia să se oprească și C. Stere. Impactul aceluși prim studiu critic a fost decisiv pentru recunoașterea lui O. Goga și începutul unirii provinciilor românești prin cultură.

Tot în 1921, la Editura *Viața Românească* din București, iese de sub tipar cartea: *Un caz de conștiință*⁸. Lucrarea este structurată în trei capitole, cuprinse într-o prefață, în care autorul își motivează decizia de a publica cuvântările sale rostite în cadrul ședințelor Adunării Deputaților din 4, 5 și 9

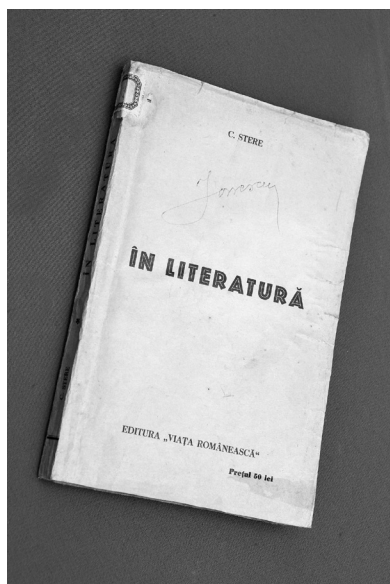
⁷ MNIM, FB-19753.

⁸ MNIM, FB-19755.

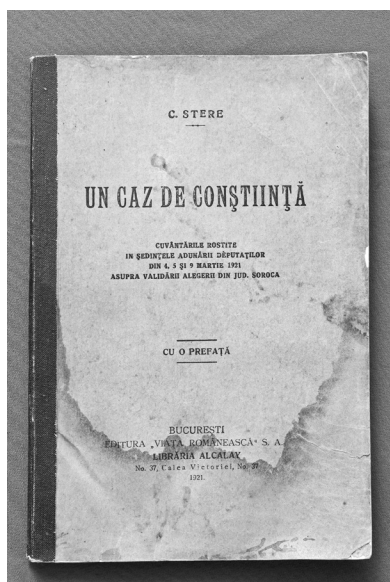
martie 1921 asupra validării alegerilor din februarie același an din jud. Soroca, și o încheiere, ce îi oferă posibilitatea unor concluzii și observații de ordin general. Fiecare din cele trei compartimente ale acestei cărți include câte unul din cele trei discursuri ținute de către C. Stere. Autorul atrage atenția că era inadmisibilă invalidarea unei alegeri din anumite considerente politice și că votul unei majorități din Cameră nu putea să fie substituit verdictului celor 36 de mii de alegători, ce reprezentau imensa majoritate dintr-o circumscripție electorală, în cazul dat – județul Soroca. C. Stere a examinat o mulțime de probleme ce vizau politica României în perioada 1914-1918, evidențiind erorile politicii oficiale. O atenție deosebită a acordat activității în anii războiului demonstrând utilitatea atitudinii sale pentru realizarea idealului național, fapt ce a fost recunoscut și apreciat în primul rând, de către regele României, Ferdinand. S-a referit și la activitatea Băncii Generale, unde a fost și în calitate de acționar și membru în consiliul de administrație, precum și a ziarului *Lumina*, în paginile căruia a polemizat cu germanii, apărând interesele românilor. Cartea are 86 de pagini. A intrat în Patrimoniul MNIM 1991, prin donație.

În 1930 C. Stere este înlăturat din viața publică, astfel luând sfârșit calvarul unei conștiințe lucidă și leale care avea să declare în același an, că Istoria democrației române nu va putea face abstracție de numele său.

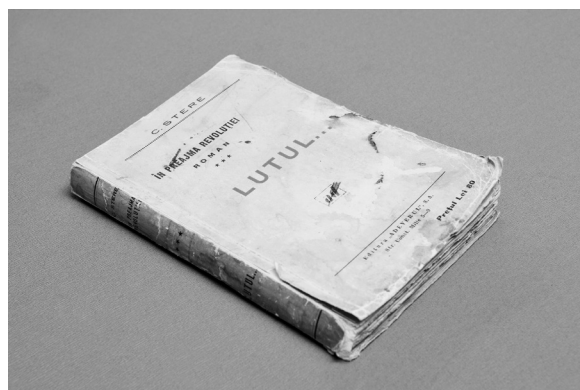
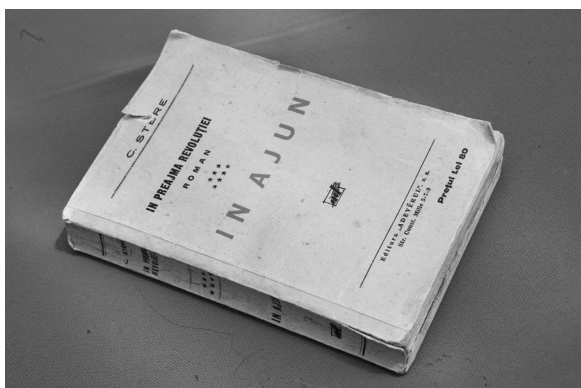
Ultimii ani ai vieții îi petrece la Bucov, pe domeniul soției sale Aneta Radovici, cu care s-a căsătorit în iunie 1918. Moșia a aparținut familiei lui Alexandru Radovici. Unul dintre cei mai renumiți medici ai vremii, fondator al Societății pentru combaterea tuberculozei, și-a pus capăt zilelor într-o croazieră pe Marea Mediterană, suferind de o boală incurabilă. În acei ani, moșia de la Bucov deținea 1000 de ha de teren agricol, păduri, ape și bălți. În documentele vremii erau consemnate trei mori de apă, care funcționau pe râul Teleajen, ce străbătea moșia, o fabrică de spirt și o cărămidărie. Aici, în anii 1930-1936, C. Stere realizează opera sa capitală, romanul *În preajma revoluției*. Scriitorul a elaborat acest roman de inspirație biografică într-o manieră inedită în epocă, nu așezat la masa de scris, ci dictându-l. Scris la finalul vieții, ca o încununare și o meditație asupra propriului destin, romanul nu a putut fi dus până la capăt din cauza bolii. Din cele nouă volume preconizate, au fost încheiate opt. Romanul *În preajma revoluției* poate fi considerat un roman istoric, dar în

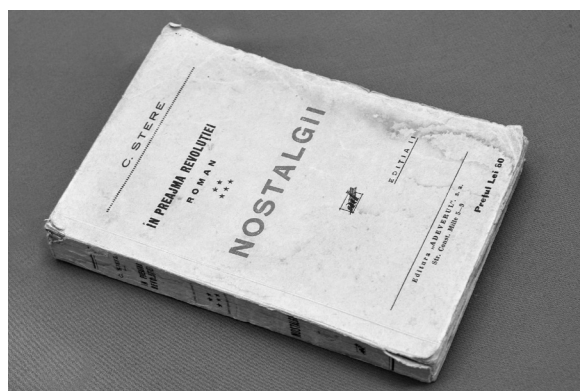
9. Carte. C. Stere, *În literatură*, 1921.

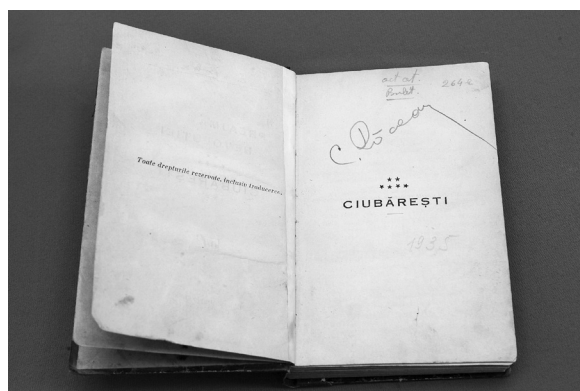
10. Carte. C. Stere, *Un caz de conștiință*, 1921.

11. Carte. C. Stere, *În preajma revoluției*, (vol. III *Lutul*), 1932.

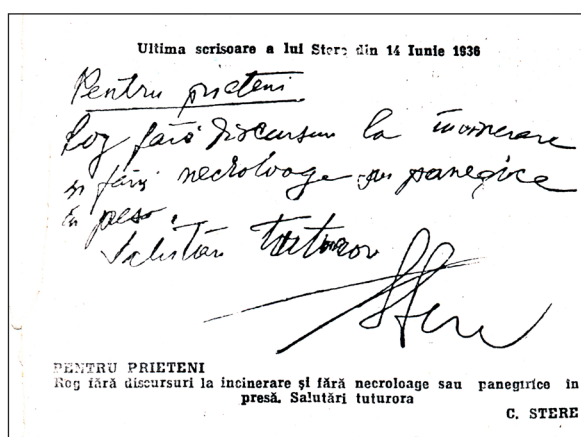

12. Carte. C. Stere, *În preajma revoluției*, (vol. V *Nostalgii*), 1934.

13. Carte. C. Stere, *În preajma revoluției*, (vol. VI *Cuibărești*), 1935.

14. Carte. C. Stere, *În preajma revoluției*, (vol. VII *În ajun*), 1935.

15. Foto. Ultima scrisoare a lui C. Stere din 14 iunie 1936.

același timp se poate spune că este o autobiografie, care descrie o perioadă de o jumătate de veac, din a doua parte a secolului trecut până la începutul secolului XX. Oglindește nu numai civilizația românească de la început de secol, ci și pe cea basarabeană de la sfârșitul sec. al XIX-lea, dar și pe cea din imperiul țarist de înaintea revoluției.

Din cele opt volume ale romanului *În preajma revoluției*, MNIM deține patru volume, care au intrat în patrimoniu în anul 1991, prin donație. Volumul III *Lutul*, I ediție, 1930, include 39 de capitole care descriu viața reală a personajului principal – Vanea Răutu – basarabean de origine din perioada ocupației țariste și care ajunge să fie pedepsit prin închisorile Siberiei pentru crezul, său social. Pe prima pagină are o dedicație semnată de profesorul universitar Anghel Cleja. Volumul V *Nostalgii*, 1934, II-a ediție, are 34 de capitole, în care urmărim călătoria de întoarcere din surghiun. În acest volum este inclusă și o serie de poezii scrise de C. Stere, despre Siberia și oamenii locului.

Volumele VI *Cuibărești*⁹ și VII *În ajun*¹⁰, 1935, cu câte 24 de capitole, redau experiențele trăite de C.

Stere în România, descrise cu lux de amănunte. Volumele sunt circulate și conțin dedicații.

Colecția mai include o călimară¹¹, o scrumieră¹² datate cu anii '20 ai sec. XX, și un fotoliu¹³ de la sfârșitul sec. al XIX-lea, donate de descendenții familiei lui C. Stere.

În 1936, când împlinea 70 ani, C. Stere îl întâlnește pe renumitul publicist Pamfil Șeicaru, căruia i se destăinuia: „Nu mă simt bine, inima cedează, nu mai am mult de trăit. Atenție la Basarabia. Imperialismul rusesc are proporții pe care nu le-au avut niciodată”. Peste puțin timp, la 26 iunie al aceluiași an, C. Stere se stinge, lăsând o ultimă scrisoare¹⁴ adresată prietenilor: „Rog fără discursuri la incinerare și fără necroloage sau panegirice (evocări) în presă. Salutări tuturor”, 14 iunie 1936.

La moartea lui C. Stere, Victor Eftimiu evoca pasiunea sa pentru Basarabia, arătând că „acest om a avut ca vis suprem dezrobirea Basarabiei, o viață nouă și omenească în toată Țara Românească. Într-o bună zi C. Stere și-a văzut visul cu ochii. El a contribuit la această dreptate istorică în mai mare măsură decât au dezrobit Ardealul luptătorii români de acolo, fiind-că ei erau mai numeroși și nu au cunoscut înghețurile pustii ale Siberiei. Omul care a primit, în balconul de la Iași, urale de gratitudine și distincții regale, a murit hulit, și după moarte ca trădător de neam”. Iar M. Sadoveanu scria: „Viața lui C. Stere a fost un vifor cu puține zile de blândețe, și-a mistuit energia în multiple direcții, faptele lui hulite și amestecate cu noroiul defăimării se vor așeza în nealterata lor dreptate” (Zbucă 2007, 43).

Fondator al poporanismului, director de reviste, inițiator al mișcării cultural-naționale în Basarabia, om politic și romancier de prim-rang, C. Stere rămâne în conștiința tuturor ca un patriot adevărat, un luptător pentru dreptate și neam.

Bibliografie

- Bogos 1998:** D. Bogos, *La răspântie. Moldova de la Nistru 1917-1918* (Chișinău: Editura Știința 1998).
Țurcanu, Papuc 2017: I. Țurcanu, L. Papuc, *Scrisoarea lui C. Stere către P. Halippa*. In: *Album. Basarabia în actul Marii Uniri de la 1918* (Chișinău: Editura Știința 2017).
Zbucă 2007: Gh. Zbucă, *Constantin Stere o reconstituire necesară*. *Cugetul* 4(36), 2007, 30-45.

⁹ MNIM, FB-18930.

¹⁰ MNIM, FB-21058-2.

¹¹ MNIM, FB-30117.

¹² MNIM, FB-30116.

¹³ MNIM, FB-22870.

¹⁴ MNIM, FA-8370-15.

16. Călimară care a aparținut lui C. Stere, anii '20 ai sec. XX.

17. Scrumieră care a aparținut lui C. Stere, anii '20 ai sec. XX.

18. Fotoliu din familia lui C. Stere, sfârșitul sec. al XIX-lea.

The fighters for the unification in the collections of the National Museum of History of Moldova: Constantin Stere

Keywords: Bessarabia, Sfatul Țării, deputy, union, collections.

Abstract: Constantine Stere, a complex personality, a lawyer, a university lecturer, a newspaper founder, writer and politician, who was called “the great apostle of unification”, was the embodiment of the national ideal of unification of Bessarabia with Romania. He was elected deputy in the plenary session of Sfatul Țării on March 27, 1918, outside the scheme for the distribution of deputy seats approved at the meeting of the Sfatul Țării Organizational Bureau on November 6, 1917, being the only deputy representing Bessarabian emigration in the Kingdom of Romania and the mouthpiece of this part of the national fighters. From April 2 to November 25, 1918, Constantine Stere served as chairman of Sfatul Țării. He played an important role in editing the final documents of the unification and in this very event of March 1918. He managed to prove to the Moldavian deputies, as well as to the representatives of minorities, the necessity, possibility and legitimacy of the unification of Bessarabia with Romania, that determined the favorable outcome of the vote of Sfatul Țării on the issue of unification of Bessarabia with the Kingdom of Romania. According to the documents of that time, the speech of Constantine Stere at the historic meeting of Sfatul Țării on March 27, 1918 played a decisive role in the vote for the unification.

A valuable collection of photographs, books and personal belongings from the collections of the National Museum of History of Moldova testifies to the life and work of this outstanding figure. They refer to the period of his studies at the Faculty of Law of the University of Iași, then to the times of his work as a lecturer and rector of this educational institution, publicist, founder and head of the journal “Viața Românească” (“Romanian Life”), etc.

List of illustrations:

1. Photography. C. Stere (1865-1936) a lawyer, a lecturer at the university, a founder of the journal, a writer and a politician, at the age of 70.
2. Photography. C. Stere after returning from exile, a student at the Faculty of Law of the University of Iași, 1893.
3. Photography. Maria Grosu (1866-1946), the wife of C. Stere, 1893.
4. Identification card. C. Stere, lecturer and rector of the University of Iași, 1914.
5. Photography. The building of the editorial office of the journal *Viața Românească* in Iași, 1906.
6. Photography. C. Stere, G. Ibrăileanu and I. Botez – members of the editorial group of the journal *Viața Românească*, 1906.
7. Photography. C. Stere and S. Popescu with their families in Văratice, 1900.
8. Photography. Maria Stere with her son Roman (on the right) and members of the writer S. Popescu's family (not dated).
9. Book. C. Stere, *În literatură* (“In the literature”), 1921.
10. Book. C. Stere, *Un caz de conștiință* (“Example of Self-Consciousness”), 1921.
11. Book. C. Stere, *În preajma revoluției* (“On the Eve of the Revolution”) (volume III *Lutul*), 1932.

12. Book. C. Stere, *În preajma revoluției* ("On the Eve of the Revolution") (volume V *Nostalgii*), 1934.
13. Book C. Stere, *În preajma revoluției* ("On the Eve of the Revolution") (volume VI *Cuibărești*), 1935.
14. Book. C. Stere, *În preajma revoluției* ("On the Eve of the Revolution") (volume VII *În ajun*), 1935.
15. Photography. The last letter by C. Stere, dated June 14, 1936.
16. An inkwell of C. Stere, 1920s.
17. An ashtray of C. Stere, 1920s.
18. An armchair once owned by the C. Stere's family, the end of 19th century.

Борцы за объединение в коллекциях Национального музея истории Молдовы: Константин Стере

Ключевые слова: Бессарабия, Сфатул Цэрий, депутат, объединение, коллекции.

Резюме: Константин Стере – многогранная личность, юрист, университетский преподаватель, учредитель газеты, писатель и политический деятель, которого называют «великим апостолом объединения», был воплощением национального идеала объединения Бессарабии с Румынией. Он был избран депутатом на пленарном заседании Сфатул Цэрий 27 марта 1918 года, не по схеме распределения депутатских мандатов, утвержденной на заседании Организационного бюро Сфатул Цэрий 6 ноября 1917 года, являясь единственным депутатом, представляющим бессарабскую эмиграцию в Королевстве Румыния, и стал рупором этой части бойцов национального фронта. С 2 апреля по 25 ноября 1918 года Константин Стере занимал пост председателя Сфатул Цэрий. Ему принадлежала важнейшая роль в редактировании итоговых документов объединения и в самом этом великом событии марта 1918 года. Ему удалось аргументировано доказать молдавским депутатам, а также представителям меньшинств необходимость, возможность и легитимность объединения Бессарабии с Румынией, что определило благоприятный итог голосования Сфатул Цэрий по вопросу об объединении Бессарабии с Королевством Румыния. Согласно документам того времени, речь Константина Стере на историческом заседании Сфатул Цэрий 27 марта 1918 года сыграла решающую роль в голосовании за объединение.

О жизни и деятельности этого выдающегося деятеля свидетельствует ценная коллекция фотографий, книг и личных вещей из коллекций Национального музея истории Молдовы. Они относятся к периоду обучения Стере на юридическом факультете Ясского университета, а затем к временам его деятельности в качестве преподавателя и ректора этого учебного заведения, публициста, учредителя и руководителя журнала «*Viața Românească*» («Румынская жизнь») и т.д.

Список иллюстраций:

1. Фотография. К. Стере (1865-1936) – юрист, преподаватель университета, учредитель журнала, писатель и политический деятель.
2. Фотография. К. Стере после возвращения из ссылки, студент юридического факультета Ясского университета, 1893 г.
3. Фотография. Мария Гросу (1866-1946), жена К. Стере, 1893 г.
4. Удостоверение личности. К. Стере, преподаватель и ректор Ясского университета, 1914 г.
5. Фотография. Здание редакции журнала *Viața Românească* в Яссах, 1906 г.
6. Фотография. К. Стере, Г. Ибраэиану и И. Ботез – члены редакционной группы ясского журнала *Viața Românească*, 1906 г.
7. Фотография. К. Стере и С. Попеску с семьями в Вэратике, 1900 г.
8. Фотография. Мария Стере с сыном Романом (справа) и членами семьи писателя С. Попеску (не датирована).
9. Книга. К. Стере, *În literatură* („В литературе”), 1921 г.
10. Книга. К. Стере, *Un caz de conștiință* («Пример самосознания»), 1921 г.
11. Книга. К. Стере, *În preajma revoluției* («Накануне революции») (том III *Lutul*), 1932 г.
12. Книга. К. Стере, *În preajma revoluției* («Накануне революции») (том V *Nostalgii*), 1934 г.
13. Книга. К. Стере, *În preajma revoluției* («Накануне революции») (том VI *Cuibărești*), 1935 г.
14. Книга. К. Стере, *În preajma revoluției* («Накануне революции») (том VII *În ajun*), 1935 г.
15. Фотография. Последнее письмо К. Стере, датированное 14 июня 1936 г.
16. Чернильница, принадлежавшая К. Стере, 20-е гг. XX в.
17. Пепельница, принадлежавшая К. Стере, 20-е гг. XX в.
18. Кресло, принадлежавшее семье К. Стере, конец XIX в.

30.04.2018

Vera Stăvilă, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, str. 31 August, 121-A, MD-2012 Chișinău, Republica Moldova